

[C. O. Pedersen.]

staar i Vejen for, at denne Brugsform kan faa den Udformning, som det ærede Medlem gentagne Gange har sagt den skulde have.

Jeg vender mig saa til § 29 i Lovforslaget og træffer ogsaa dér en gammel Bekendt, nemlig Etableringslaanet, idet der skal kunne gives Etableringslaan efter Laanet i Jorden og Laanet i Bygningerne. Vi var i Fjor i Udvalget enige om, at det meget vel hist og her kunde være paa sin Plads at give et saadant Etableringslaan; det kunde let ske, at en Mand kunde føre saadanne Argumenter i Marken, at et Etableringslaan var paa sin Plads. Jeg tænker her bl. a. paa Forholdene i Sønderjylland, hvor vi i disse Aar har haft mange Eksempler paa, at Børnene maa blive hjemme paa Gaarden — det er mindre Gaarde, der er Tale om — og hjælpe med i Arbejdet, uden Løn vel at mærke, for at bevare Ejendommen for Familien. Det var saadanne Forhold, der var Tale om i Fjor i Udvalget, og vi gav dér fra vor Side Tilsagn om, at vi meget vel kunde tænke os saadanne Etableringslaan under visse Former. Men jeg følger til, at disse Etableringslaan selvfølgelig ikke bør sættes ind i en Lov som denne og have den almindelige Karakter, som en Paragraf i denne Lov har. Hvis man skal løse dette Spørgsmaal, maa det være ad andre Veje. Det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen beskyldte under Finanslovdebatten Finansministeren for at være en „nærig“ Finansminister, men lur det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen, om han alligevel ikke paa visse Punkter er meget klogere end Finansministeren, for medens jo hist og her Jordfonden skal betale de Omkostninger, der er ved Udstykningen, saa beder jeg ærede Medlemmer se, hvor snildt alligevel det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen er blevet fri for at have Etableringslaanene paa Jordfonden. Dem har han anbetruet den „nærige“ Finansminister, det vil sige Statskassen, fordi han udmærket godt ved, at de Etableringslaan, der kommer ved saadan en almindelig Lovbestemmelse, alle sammen vil komme til at staa saa langt ude, at Staten faar dundrende Tab ved denne Foranstaltning, det kan der ikke være Tvivl om; derfor skal det ærede Medlem ikke have Jordlovsudvalgets Kontor tapetseret med tvivlsomme Fordringer igennem Etableringslaan, dem skal vi have over i Statskassen. Jeg anser det altsaa for at være forkert at føje dette ind i denne Lov, men jeg anser det ogsaa for fuldkommen umuligt for Amtskommissionerne at administrere disse

Laan. De maatte snarere høre hjemme i en Slags Driftslaaneforeninger, altsaa med en helt anden Opbygning af Kontrolapparatet. Hvordan i Alverden skulde en Amtskommission, som har et helt Amt under sig, kunne følge, hvordan en Husmand i Ud-kanten af Amtet afdrager sit Etableringslaan, eller om han har faaet købt Maskiner og Dyr for dette Laan og har bevaret dem, eller maaske nogle af dem er forsvundet paa en eller anden Maade? Det er i Virkeligheden en fuldstændig umulig Opgave at stille Amtskommissionerne; de kan overhovedet ikke erklære paa Tro og Love, at de vil kunne opfylde den. Men, som sagt, vi kan overveje, om man paa en anden Maade kan komme den Slags Mennesker til Hjælp; det har jeg ikke noget imod.

Saa maa jeg maaske sige endnu en Ting om Gaardmandsbrugene paa den af Staten indkøbte Jord. Jeg kan jo ikke nægte, at naar Ministeren har stillet Forslaget op, som han har gjort det, kunde vi egentlig lige saa godt have været det foruden. Den Betydning, det kan faa, er udelukkende af agitatorisk Art. Det kan maaske nok have nogen agitatorisk Værdi for Socialdemokraterne at kunne sige ude i Landet: Vi foreslaar ogsaa saadanne mindre Gaarde. Men praktisk faar det ingen Betydning, fordi Ministeren stiller saa store Krav til disse Folk, 10—15 000 Kr., men den, der har et saadant Beløb i Haanden, kan købe Gaarde af den Størrelse, der her er Tale om, hvor han vil. Derfor betragter jeg dette Regeringens Forslag om Gaardmandsbrug som en Skueret. Og de Gaardmandsbrug, der skal oprettes paa Statsjorden, bliver jo ikke Statsfæstehuse, men Statsfæstegaarde, og dem har vi fra vor Side heller ikke nogen som helst Interesse for.

Den højtærede Landbrugsminister sagde i sin Tale forleden Dag, at nu havde han her foreslaaet en Udstykning af Statsjord, dels som Husmandsbrug, dels ogsaa som Gaardmandsbrug, men alt som Fæste; og desuden var der jo i Forslaget denne private Udstykning, men, føjede Ministeren til, det var ikke, fordi han havde Sympati for denne Form for Udstykning, det, der havde hele hans Sympati, var Statsudstyknin-gen. Deri er jeg ikke uenig med den højtærede Minister, for det er ikke mere, end enhver kan se ved at læse Lovforslaget. Naar man læser det igennem, kan man med det samme se, hvor Ministerens Sympati er. Den er dér, hvor Statsgaven uddeles, ved Statsfæstebrug, medens hele den øvrige Udstykning er